ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

VIII З'ЇЗД

П О С Т А Н О В А

25.05.2021 м. Київ № 8з–9

Про Заяву та Резолюцію VIII З'їзду Федерації професійних спілок України

VIII З'їзд Федерації професійних спілок України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

Схвалити:

– Заяву делегатів VIII З'їзду ФПУ «Припинити наступ на трудові права працівників та профспілки» (додаток 1).

– Резолюцію VIII З'їзду Федерації професійних спілок України «Сучасному поколінню – нові перспективи» (додаток 2).

Голова ФПУ **Г.В. Осовий**

Голова секретаріату VIII З'їзду ФПУ **Н.В. Мазур**

Погоджено: Драп'ятий Є.М. –

Шубін О.О. –

Ровчак Л.В. –

Лях Д.О. –

Музалевська С.В. –

Надіслано: членським організаціям ФПУ, структурним підрозділам апарату ФПУ, Підприємству «Профінформ ФПУ»

Додаток 1
до постанови VIII З'їзду ФПУ
від 25.05.2021 № 8з–9

ЗАЯВА
делегатів VIII З'їзду ФПУ
«Припинити наступ на трудові права працівників та профспілки»

Основні засади діяльності Федерації профспілок України, як представницького об'єднання понад 4 мільйонів працівників, завжди ґрунтувалися на конституційних принципах законності, демократії і справедливості у розбудові України як правової і соціальної держави. Головним інструментом профспілок у відстоюванні трудових прав і соціально-економічних інтересів працівників залишається соціальний діалог з владою і роботодавцями.

У 2019 році переважна більшість профспілчан, реалізуючи своє виборче право, проголосували за представників чинної на сьогодні влади, сподіваючись на мир у країні, ефективні економічні реформи, завдяки яким будуть створені умови для її розвитку, збільшення кількості нових робочих місць з гідною заробітною платою, безпечними для здоров'я умовами праці, підвищення стандартів соціального забезпечення.

Два роки поспіль влада, під гаслами нібито стимулювання економіки, забезпечення балансу інтересів працівників і роботодавців, залучення інвестицій і так званого впорядкування діяльності професійних спілок, впроваджує лібералізацію законодавства про працю. На догоду інтересам олігархічного бізнесу та багатонаціональних корпорацій робляться спроби узаконити в Україні рабську працю, урізати права профспілок як єдиної правозахисної громадської організації у сфері праці!

Неодноразові пропозиції профспілок щодо реформування законодавства про працю шляхом підготовки комплексного кодифікованого акта регулювання індивідуальних і колективних трудових відносин – Трудового кодексу України, націленого на баланс інтересів як працівника, так і роботодавця, на платформі Національної тристоронньої соціально-економічної ради, залишаються непочутими.

Натомість влада продовжує просувати часткові зміни до законодавства про працю, спрямовані на дерегуляцію трудових відносин на користь роботодавця і ущемлення трудових прав працівників та позбавлення їх права на профспілковий захист. Такі дії порушують норми Конституції України та основоположних міжнародних актів у сфері праці, ратифікованих Україною, а також йдуть у розріз із зобов'язаннями, визначеними Угодою про асоціацію України та ЄС.

Так, 13.04.2021 групою народних депутатів України від провладної монобільшості зареєстровано законопроєкт «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» за № 5371 (далі – законопроєкт № 5371). Кількома днями пізніше, 16.04.2021, на закритому від представників

соціальних партнерів та громадськості позачерговому засіданні Уряду схвалено розроблений Мінекономіки законопроєкт № 5388 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції трудових відносин» (далі – законопроєкт № 5388).

В основу цих законопроєктів покладено розроблений ще Урядом О. Гончарука проєкт Закону України «Про працю» (реєстр. № 2708), який отримав негативну оцінку МОП, ООН та був жорстко розкритикований профспілками України та світу.

Запропоновані представниками влади законопроєкти № 5371 та № 5388 де-факто створюють можливості для експлуатації найманих працівників в Україні та повного і безконтрольного диктату роботодавця, який апріорі має більше можливостей та впливу в трудових відносинах.

Іншим яскравим прикладом таких законопроєктів від влади є зареєстрований у Верховній Раді України проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо регулювання деяких питань трудових відносин» (реєстр. № 5054-1), яким проголошується повне саморегулювання трудових відносин, позбавлення профспілок правозахисної функції, існуючих законних гарантій для профспілкових активістів.

Аналогічні підходи закладені й у проєкті Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» (реєстр. № 4303), в якому робиться спроба всупереч міжнародному досвіду і судовій практиці легалізувати найгірші форми експлуатації працівників уже діючих в Україні транснаціональних гіг-платформ (Uber, Glovo, Bolt тощо), вилучивши з-під захисту законодавства про працю окрему категорію «гіг-працівники», трудові відносини яких регулюватимуться лише гіг-контрактами з резидентами вільної економічної зони «Дія City» та 11 статтями вказаного проєкту закону.

Законопроєкт позбавляє «гіг-працівників» гарантій на оплату праці, права на відпустку, безпечні умови праці, захист від незаконного звільнення, на об'єднання у профспілки і на страйк, укладання колективних договорів і вирішення колективних трудових спорів, а також ним не регулюється для таких працівників фіксований робочий час, не визначається поняття «мінімальна зарплата», створюються умови для надмірної експлуатації, соціальної незахищеності, процесу зменшення на ринку праці робочих місць з офіціальним працевлаштуванням і гідною працею та переходу на ілюзорну зайнятість.

Норми розробленого Мінекономіки законопроєкту «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» також значно звужують зміст та обсяг існуючих гарантій і прав працівників на безпечні і здорові умови праці, їх належний соціальний захист у цій сфері у порівнянні з чинним законодавством, а також не відповідають головним цілям, визначеним в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС щодо покращення рівня забезпечення охорони здоров'я та безпечних умов праці, посилення рівня соціального захисту, можливостей соціальних партнерів та сприяння соціальному діалогу.

З метою реалізації владних намірів водночас ініціюється позбавлення прав і гарантій діяльності профспілок, як нібито рудимента індустріальної економіки. У разі прийняття законопроєкту «Про внесення змін до деяких

законодавчих актів України (щодо окремих питань діяльності професійних спілок)» (реєстр. № 2681) профспілки обмежуються у правах на створення первинних організацій на підприємствах, їм скасовується фінансування на культурно-масову, фізкультурно-оздоровчу роботу; вони позбавляються повноважень сторони соціального діалогу щодо узгоджувальних процедур проєктів законів та інших нормативно-правових актів у сфері трудових та соціально-економічних відносин, правозахисної функції, а також існуючих законних гарантій для профспілкових активістів.

Уже внесено зміни до Податкового кодексу України (Закон від 16.01.2020 № 466-IX), якими зобов'язують десятки тисяч профспілкових організацій регулярно подавати податкову та фінансову звітність, що не відповідає нормам національного та міжнародного законодавства щодо непідконтрольності та непідзвітності профспілок.

Законопроєктом «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» (реєстр. № 3115) пропонується ліквідувати паритетність в управлінні фондом соціального страхування на випадок безробіття та загалом позбавити сторони профспілок і роботодавців права повноцінно здійснювати управління цим самоврядним фондом, а законопроєктом «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (нова редакція) та інших законодавчих актів України» (реєстр. № 3663) пропонується ліквідувати Фонд соціального страхування і покласти здійснення його функцій на Пенсійний фонд України.

Вважаємо, що реалізація вищезазначених законодавчих ініціатив може призвести до масових порушень прав найманих працівників, гарантованих Конституцією України та міжнародним законодавством, зокрема їх права на об'єднання та колективний захист. Крім того, статтею 296 Угоди про асоціацію України та ЄС визначено, що жодна сторона не повинна послаблювати або знижувати рівень охорони праці, передбачений в її законодавстві, з метою покращення торгівлі або інвестицій шляхом відмови чи часткового відступу або пропонування такої відмови чи часткового відступу від своїх законів, підзаконних актів або стандартів у такий спосіб, що впливає на торгівлю або інвестиції між сторонами.

Багаторічна адміністративно-територіальна реформа, метою якої є децентралізації влади задля економічного розвитку регіонів, поступово підходить до свого завершення, проте ці процеси призвели до масового вивільнення майже 80 тисяч працівників бюджетної сфери. Простежуються намагання знищення наявних профспілкових організацій та створення на їхньому місці «кишенькових», повністю залежних від нового керівництва органів місцевого самоврядування.

Владою здійснюються постійні спроби націоналізувати майно Федерації профспілок України шляхом розробки законодавчих ініціатив (законопроєкт Мінекономіки «Про правовий режим майна загальносоюзних громадських об'єднань (організацій) колишнього Союзу РСР»), відкриття кримінальних проваджень, накладення арешту на нього, дезінформації, а також формування негативного ставлення до профспілок.

Зазначене не відповідає численним заявам влади про наміри побудувати в Україні демократичну державу європейського зразка та суперечить світовим цінностям щодо дотримання основоположних прав людини на гідне життя і працю, право на об'єднання у профспілки, ігнорує основні принципи та норми Міжнародної організації праці, принижує гідність, права і свободи громадян України.

Залишаються численними й порушення профспілкових прав з боку роботодавців. І як результат, уже декілька років поспіль у щорічному Глобальному індексі прав, що публікується Міжнародною конфедерацією профспілок, Україна потрапляє до найгіршої, 5-ї групи країн, у яких «відсутні гарантії прав» працівників та профспілок – ситуація в ній є однією з найгірших серед країн Європи.

Констатуючи системність наступу на трудові права працівників і профспілок, усвідомлюючи реальну загрозу руйнації профспілкового руху з боку влади, делегати VIII З'їзду ФПУ:

– вимагають дотримання суб'єктами законодавчої ініціативи Конституції України та міжнародних актів, ратифікованих Україною, та заявляють рішучий протест проти просування владою до законодавства інтересів олігархічного бізнесу та багатонаціональних корпорацій;

– закликають представників органів влади і роботодавців відмовитись від підтримки законопроєктів №№ 5371 та 5388 у запропонованій редакції, сісти за стіл переговорів та спільними зусиллями, із залученням сторін соціального діалогу, науково-експерного середовища, громадянського суспільства завершити розпочату роботу з підготовки збалансованого проєкту нової редакції Трудового кодексу України, що враховуватиме найкращий світовий досвід, міжнародні та європейські стандарти у сфері праці, а також новітні глобальні та вітчизняні тенденції і виклики соціального та економічного розвитку;

– закликають усіх працівників, членів професійних спілок та небайдужих громадян України мобілізувати сили та дати відсіч намаганням влади легалізувати для всіх працівників найгірші форми експлуатації і позбавити їх права на профспілковий захист;

– попереджають владу про невідворотність адекватного реагування на ігнорування вимог профспілок.

Додаток 2
до постанови VIII З'їзду ФПУ
від 25.05.2021 № 8з–9

РЕЗОЛЮЦІЯ
VIII З'їзду Федерації професійних спілок України
«Сучасному поколінню – нові перспективи»

VIII З'їзд Федерації профспілок України зазначає, що молодь є значною частиною українського громадянського суспільства, якій належить особливе місце у його формуванні та діяльності профспілок України.

На початку 2021 року в Україні молодь віком 14–34 роки становила 10,5 млн осіб. У структурі Федерації профспілок України вона складає 1,38 млн осіб.

У той же час молодь залишається однією з найбільш уразливих в економічному та безправних у соціально-правовому відношенні категорією осіб, маючи при цьому найбільший соціальний, професійний та життєвий потенціал для збалансованого суспільного розвитку.

Сучасна молодь є енергійною, рушійною силою, активним учасником профспілкового руху, солідарних, протестних акцій профспілок. Профспілкова молодь налаштована на саморозвиток, участь в суспільному житті, реформаторські зміни в країні і вже сьогодні долучається до їх реалізації, проводить різноманітні навчальні заходи: від традиційних навчальних семінарів до інтерактивних квестів та вебінарів. Молоді люди успішно співпрацюють з міжнародними партнерами, виграють гранти на навчання та реалізують освітні проєкти в Україні, але на шляху до самореалізації, інтеграції в активне громадське життя, розвитку свого потенціалу щодня стикаються з численними проблемами, а саме: отримання якісної освіти, робота за фахом та гідна оплата праці; самореалізація у власній країні, а не за кордоном; погіршення здоров'я та відсутність безкоштовного, гарантованого Конституцією України кваліфікованого медичного забезпечення; створення міцної сім'ї; відсутність ресурсів для поліпшення житлових умов; брак можливостей для культурного розвитку.

У сучасних умовах розвитку та цифровізації суспільних процесів саме молодь активно просуває ідеї диджиталізації та інформатизації профспілкової роботи, організовує інформаційно-агітаційні кампанії у соціальних мережах, спрямовані на захист прав та інтересів людини праці, сприяє підвищенню рівня комунікації між профспілковими організаціями та членами профспілок.

Тому пріоритетним напрямом роботи Федерації профспілок України, її членських організацій має стати молодіжна політика, яка полягає не тільки в прийнятті нормативних документів, а й у фінансуванні молодіжних заходів, що забезпечить професійний та особистісний розвиток молоді у профспілках. Підтримка та сприяння реалізації молоді є умовою збереження кадрового потенціалу країни в цілому і, зокрема, розвитку організацій профспілок та посилення їх ефективності.

Ефективна та результативна молодіжна політика профспілок має передбачати активне залучення молоді в роботу виборних органів усіх рівнів. Будь-які рішення, що ухвалюються на користь молоді, мають відповідати інтересам молоді та враховувати її потреби. Водночас молодь недостатньою мірою представлена у виборних органах профспілок, що нівелює її участь у прийнятті рішень. На жаль, молодіжні ради (комісії) діють тільки у 33 членських організаціях із 70. Так, у всеукраїнських профспілках створено 15 молодіжних організацій, а в складі профоб'єднань – 18. Також у 16 всеукраїнських профспілках є працівники, відповідальні за роботу з молоддю. Серед територіальних профоб'єднань таких організацій 12.

Продовження та удосконалення діяльності Молодіжної ради ФПУ, створення чіткої молодіжної структури у ФПУ та налагодження комунікації між усіма профспілковими молодіжними ланками сприятимуть зміцненню кадрового потенціалу профспілок. Сучасні методи організації роботи з молоддю, на підставі її особистої зацікавленості, дадуть змогу залучати до заходів більше молодих профактивістів та максимально використовувати їх потенціал.

VIII З'їзд Федерації профспілок України вважає за необхідне:

- передбачити в кошторисах профспілок усіх рівнів кошти на роботу з молоддю;
- забезпечувати представництво молоді у виборних органах пропорційно до загальної чисельності молоді у профспілці;
- сприяти включенню до складу кадрового резерву найбільш кваліфікованих молодих профспілкових активістів;
- запровадити у структурі апарату кожної членської організації посаду фахівця з питань роботи з молоддю;
- посилити мотиваційну роботу для залучення молоді в профспілки через використання форм, методів та інформаційних майданчиків, прийнятних для молодого покоління;
- спонукати молодь до активної участі у діяльності профспілкових організацій усіх рівнів, а також створення нових профспілкових організацій, запроваджувати системну роботу з молоддю, з цією метою запровадити всеукраїнський проєкт з підготовки профспілкових органайзерів з-поміж молодих людей;
- формувати нове покоління профспілкових лідерів з-поміж молоді, зокрема шляхом навчання, просвітницької роботи, набуття ключових профспілкових компетентностей і професійної грамотності молодих профспілкових активістів, використання їх інтелектуального та творчого потенціалу;
- забезпечувати організаційну та фінансову підтримку молодіжних ініціатив, системне фінансування реалізації молодіжної політики, запровадити моніторинг розміру фінансування молодіжних рад членських організацій;
- сприяти обранню представників молоді у складі виборних органів профспілок усіх рівнів;
- завершити процес створення молодіжних рад (комісій), інших форм молодіжних об'єднань на всіх рівнях профспілкових структур, посилити їх роль

у діяльності профспілок, прийнятті рішень щодо реалізації основних завдань ФПУ та її членських організацій;

- з метою підвищення статусу молодіжних рад серед членських організацій – рекомендувати запровадити практику надання на час каденції голові відповідної молодіжної ради статусу радника голови всеукраїнської профспілки або регіонального профоб'єднання (за посадою);
- підтримувати ініціативну та цілеспрямовану молодь у профспілковому русі та надавати їй можливості для самореалізації у структурі профспілок, створити молодіжну платформу для залучення інтелектуального та творчого потенціалу молодих людей з метою генерації перспективних ідей, спрямованих на розвиток профспілкового руху;
- реалізовувати заходи з протидії безробіттю молоді шляхом впровадження державної програми сприяння молодіжній зайнятості та стимулювання роботодавців щодо забезпечення першим робочим місцем молоді;
- сприяти реалізації державних програм молодіжного житлового будівництва, виконанню заходів зі збільшення їх фінансування;
- створити майданчик для лобіювання та розв'язання молодіжних питань на рівні країни (соціальний діалог з Урядом та парламентом) у вигляді постійної дискусійної платформи «Молодий депутат – молодий профспілковець» (Верховна Рада України – Молодіжна рада ФПУ, Обласна рада – Молодіжна рада регіонального профоб'єднання);
- відновити кількість осіб, які отримують стипендіальне забезпечення, на рівні не менше двох третин і не більше 75% студентів (курсантів невійськових вищих навчальних закладів) денної форми навчання, які навчаються за кошти державного бюджету, без урахування осіб, які отримують соціальні стипендії, про що було зазначено в частині 4 статті 62 Закону України «Про вищу освіту» у редакції до 06.12.2016, а не лише 45%, як визначено в законі зараз. Тобто, 25–28% студентів від загалу (кожен четвертий), які успішно навчаються, втратили право на отримання стипендій;
- сприяти підвищенню розміру мінімальної ординарної академічної стипендії студентам до рівня не менше, ніж розмір прожиткового мінімуму з розрахунку на одну особу на місяць, та забезпеченню її індексації в повному обсязі, а також збільшенню кількості бюджетних місць для навчання у закладах вищої та фахової передвищої освіти України.

Молодь – новий подих профспілок!